

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asiantuntijapyyntö LiV 13.1.2021

VNS 6/2020 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle – Suomen kestävän kasvun ohjelma

Kuntaliitto korostaa kestävän elpymisen ja uuden kasvun osalta erityisesti:

- vihreää siirtymää tukevien toimien ja investointien edistämistä,
- digitalisaation mahdollisuuksien laajaa hyödyntämistä ja
- tarvetta rakentaa kattavat ja toimintavarmat tietoliikenneyhteydet koko maahan.

Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut

Suomen kestävän kasvun ohjelmaan tulisi sisällyttää myös kestävän liikenteen investointeja kuten olemassa olevia nopeasti toteuttamiskelpoisia raideliikenteen investointihankkeita. Näiden puuttuminen on ohjelman selkeä puute. Suomen tulisi pyrkiä hyödyntämään EU-rahoitusta liikenneinvestointeihin pitkäjänteisesti ja tuoden EU:lle selkeästi esille omat infran kehittämisen tavoitteensa. Nopeasti toteuttamisvalmiilla raideliikenneinvestoinneilla voitaisiin edistää ohjelman monia tavoitteita kuten siirtymää kestäväan liikkumiseen sekä saavutettavuuden ja työllisyyden tukemista.

Selonteon linjaukset liikenteen biopolttoaineiden, sähköpolttoaineiden ja synteettisten polttoaineiden tuotannon edistämisen osalta ovat kannatettavia. Ohjelmassa tulisi konkretisoida myös toimet liikenteen uusien ja vaihtoehtoisten käyttövoimien julkisen ja yksityisen jakeluinfrastruktuurin edistämiseksi kautta maan niin henkilö- kuin tavaraliikenteessä.

Suomen kestävän kasvun ohjelmaan tulisi selkeämmin sisällyttää myös henkilöliikenteen liikkumispalveluiden digitalisaation edistäminen, joka on keskeinen edellytys liikkumisen vihreälle siirtymälle ja tukee Suomen talouden kasvupotentiaalia. Keskeisiä aihekokonaisuuksia ovat joukkoliikenteen digitalisaatiota edistävät hankkeet kuten myös eri kulkumuotojen ja liikkumispalveluiden käytön yhdistely.

Kuntaliitto pyytää kiinnittämään huomioita myös siihen, että erityisesti satamat ja lentokentät ovat saavutettavuuden ja Suomen vientiteollisuuden kannalta avainasemassa ja niiden selviäminen koronavirukseen yli sekä niiden edelleen kehittäminen on elintärkeää.

Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

Selonteon tavoitteena on, että Suomesta tulee ensimmäinen maa, jossa 5G tavoittaa kaikki taloudet. Keskipitkällä aikavälillä ja koko maata tarkastellen tavoite kuulostaa osin epäuskottavalta, kun selonteossa on aikaisemmin todettu (tosin alaviitteessä, jossa tämä asia jää helposti huomaamatta), että Suomi sijoittuu EU:n häntäpäähän laajakaistan kattavuudessa haja-asutusalueella. 5G-verkko edellyttää tiheää tukiasemaverkkoa, joka puolestaan vaatii kiinteän laajakaistainfran.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan suurten kaupunkien on mahdollista lähteä edelläkävijöinä kehittämään 5G-ratkaisuja nopeastikin. Muita mahdollisia kohteita 5G-edelläkävijyydessä ovat liikenteen, logistiikan tai kaupan solmukohdat, kuten satamat, rai-deliikenteen solmukohdat, logistiikkakeskukset, lentoasemat ja rajanylityspaikat. Maanlaajuisesti näemme keskeisenä panostaa ensi sijassa valokuituun perustuvaan laajakaistainfraan, joka mahdollistaa 5G-ratkaisujen hyödyntämisen myös muilla alueilla.

Yhdeksi horisontaaliseksi tavoitteeksi tulisi nostaa myös sosiaalinen yhdenvertaisuus ja digitalisaation mahdolliset myönteiset vaikutukset kansalaisten palveluiden saavutettavuuteen, etuuksiin, koulutukseen ja tasa-arvoon. Nyt sosiaaliset vaikutukset on unohdettu, vaikka isona kokonaisuutena kuuluisi tähän talouden, ympäristövaikutusten, liikenteen jne. kokonaisuuteen. Tavoitteista puuttuvat kuntien digikyvykkyyden, eli sekä erilaisiin henkilöstön, johdon, päättäjien ja kuntalaisten osaamista ja asenteita koskevat, että erilaisiin organisaation materiaalisten valmiuksien, kuten infrastruktuurin tai tietoturvaan vahvistamiseen tarvittavat toimet. Lisäksi digitalisaation edellyttämän toimintavarmuuden, luottamuksen ja kyvykkyyksien vahvistaminen: toteutusten, ratkaisujen kannalta on tärkeää tarkastella tässä asioita myös huoltovarmuuden ja jatkuvuudenhallinnan tulokulmista.

SUOMEN KUNTALIITTO

Johanna Vilkuna
Liikenneasiantuntija

Taina Väre
Erityisasiantuntija

